

Datum 2022-10-05
Diarienummer 0672/22

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Finansdepartementets dnr: Fi2022/01180

Göteborgs Stads yttrande gällande betänkandet Godstransporter på väg – vissa frågeställningar kring ett nytt miljöstyrande system (SOU 2022:13)

Göteborgs Stad anser att syftet att kunna kompensera för den budgetförsvagning som uppstår om den nuvarande eurovinjettavgiften tas bort, är rimligt. Det tidsbaserade systemet har dock inneburit fördelar för Sverige med långa avstånd och relativt låg trafikintensitet. Förslaget i betänkandet är avsett att kompensera för de nackdelar som kan uppstå med ett avståndsbaserat system, med tanke på Sveriges förutsättningar avseende geografi, befolkningstäthet och näringsliv såsom till exempel skogsindustrin. Göteborgs Stad menar att betänkandets förslag i sin tur riskerar att medföra kontraproduktiva effekter för staden samt att förväntade miljöeffekter inte kommer att infrias. Eventuella nackdelar av betänkandets förslag behöver belysas ytterligare.

Utredningen innehåller en beskrivning av förslagets effekter för klimatmål och miljön. Beskrivningen är på en övergripande nivå och går inte in på detalj kring vad förslagets olika delar innebär utifrån ett miljö- och klimatperspektiv. Göteborgs Stad saknar beskrivningar kring vad förslagen får för miljöeffekter på kommunal nivå.

Förslaget om en förhöjd skatt på beskattat vägnät i Stockholms, Göteborgs och Malmös tätortsområde kan generellt medföra högre kostnader för sektorer som livsmedelsnäringen samt bygg och anläggning. Dessa sektorer bedöms kunna förskjuta höjda kostnader till konsumentledet. Göteborgs Stad vill uppmärksamma på risken för konsekvenser för kommunens verksamheter såsom exempelvis livsmedelsförsörjning och stadens egna transporter.

Göteborgs Stad vill lyfta fram att inriktningen för godstransporter i stadens översiktsplan är att ”verka för att godstransporter på väg till och från Göteborgs hamn och verksamheterna på Hisingen i första hand sker via Hisingsleden, Norrleden, Västerleden och Söderleden”. Detta betyder att det stora godstransportstråket via Lundbyleden i framtiden kommer att prioriteras för lokal trafik och inte för tunga godstransporter till hamnen och stora industrier. Om det blir dyrare att åka en längre sträcka runt staden innebär detta att incitamentet att frigöra vägarna som utgör barriärer motverkas. Det är problematiskt att utredningens förslag gällande vägavgift kan komma att motverka stadens mål och ambition att förtätas.

Utredningens förslag kan medföra merkostnader för aktörer i transportsektorn, inom både offentlig och privat sektor. Mer miljövänliga och transporteffektiva lösningar kan utgöra incitament att nå lägre kostnader men det krävs en djupare analys och mer konkreta förslag för att beräkna effekterna. Förslaget gällande högre skatt i storstadsregioner är i linje med hur till exempel EU och Naturvårdsverket kategoriserar tätorter, men i Göteborg kan det innebära en nackdel för transporter som ska till och från centralt belägna industrier och Göteborgs Hamn. Detta kan i sin tur innebära en försämrad konkurrenskraft för Göteborg som transportnav.

Göteborgs Stad anser att utredningens inriktning att ett avståndsbaserat system kan leda till ökad fyllnadsgrad behöver konsekvensbeskrivas ytterligare utifrån ett stadstrafikperspektiv med köbildning och korta transportavstånd.

Utredningen pekar på att finns risk för avledning av godstrafik till det kommunala vägnätet. Göteborgs Stad bedömer dock risken som relativt liten eftersom det för åkeribranschen kan medföra höjda kostnader och tidsspill att välja annan väg än de större lederna. Göteborgs Stad vill ändå understryka vikten av samråd med berörda kommuner.

Utredningen föreslår att en utvärdering ska göras av det beskattade vägnätets omfattning och eventuell avledning till kommunalt vägnät, en viss tid efter det att det nya avståndsbaserade systemet för uttag av skatt har införts. Göteborgs Stad menar att det behövs ett förtydligande om vem som ska ansvara för en sådan utvärdering samt att kommuner som väghållare inte ska åläggas att samla in och analysera data för detta ändamål.

Utredningen pekar även på risken för ökad användning av fordon under 3,5 ton för att undvika beskattning. Göteborgs Stad bedömer även denna risk som liten eftersom åkeribranschen generellt vill använda stora fordon.

I uppdraget till aktuellt betänkande ingår att beakta inriktningen att flytta över långväga godstransporter från väg till järnväg och sjöfart. Göteborgs Stad anser att inriktningen är mycket angelägen men vill understryka de reella svårigheterna kopplat till bland annat markåtkomst och kostnader för en infrastruktur för överflyttning av gods.

Det kan ta lång tid att skapa ett kontrollsystem med en digital hantering, med tanke på åldern på fordonsparken, utländska fordon med mera. Göteborgs Stad saknar i utredningen en mer utförlig förklaring till hur avläsning och kontroll ska gå till. Konsekvenserna behöver belysas, dels med tanke på syftet att kompensera för budgetförsvagningen, dels med tanke på olika förutsättningar för åkerierna under lång tid.

Göteborgs Stad anser att det av utredningen inte framgår hur det föreslagna systemet ska fungera i relation till trängselskatten i Göteborg.

Göteborgs Stad är positivt till förslagets inriktning att Polisen ges möjlighet att utföra vägkontroller avseende den avståndsbaserade skatten.

Göteborg den 5 oktober 2022
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld